

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **M. K.**, zast. Mgr. Ing. Janem Procházkou, advokátem se sídlem Masarykovo náměstí 19, Protivín, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 4. 2019, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 8. 2020, č. j. 60 Ad 8/2019 - 75,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 4. 2019, č. j. X, zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 7. 1. 2019, č. j. X. Tímto rozhodnutím byla podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), zamítnuta pro nesplnění podmínek podle § 39 odst. 2 písm. c) tohoto zákona žalobcova žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Správní orgán I. stupně konstatoval, že žalobci nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

[2] Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) rozsudkem zamítl žalobu žalobce. V rámci přezkumu správnosti zjištění jeho zdravotního stavu nechal vypracovat posudek (č. 1. 24 soudního spisu) posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise MPSV“) v Českých Budějovicích. Ta byla složena z předsedy komise, neuroložky a tajemnice a vymezila shodně s posudkovým lékařem žalované, že žalobcův zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý po čtyřech opakovaných operacích krční páteře a horního úseku hrudní páteře. V posudku z dřívějšího posudkového řízení ze dne 12. 5. 2010 byla procentní míra poklesu pracovní

schopnosti hodnocena na 70 %. Následné posudky procentní míru poklesu pracovní schopnosti snížily na celkových 60 %, jelikož původní hodnocení neodpovídalo kritériím uvedeným v kapitole XIII. oddílu E položce 1d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Posudková komise MPSV v Českých Budějovicích posoudila zdravotní stav a míru poklesu pracovní schopnosti tak, že se u žalobce jedná o invaliditu druhého stupně. Při vypracování posudku vycházela z lékařských nálezů, propouštěcí zprávy z hospitalizace, znaleckého posudku, propouštěcí zprávy Neurologického oddělení Nemocnice České Budějovice a z ambulantních zpráv, které sám předložil.

[3] Jelikož žalobce při ústním jednání nesouhlasil se závěry z tohoto posudku, krajský soud nechal vypracovat srovnávací posudek posudkovou komisí MPSV v Plzni (č. l. 58 soudního spisu) zasedající ve složení předsedkyně, neurolog a tajemnice. Uložil jí, aby zhodnotila předložené lékařské zprávy, ve kterých bylo konstatováno, že žalobce není schopen práce. Po zhodnocení těchto lékařských zpráv byl závěr srovnávacího posudku shodný s posudkem dřívějším. Krajský soud proto dospěl k závěru, že vyžádané posudky jsou úplné a přesvědčivé, a proto z nich následně vyšel. Zároveň vycházel ze skutkového a právního stavu zjištěného ze správního spisu.

[4] Skutečnost, že posudková komise MPSV v Plzni nebyla ustavena tak, jak požadoval krajský soud, jelikož jejím členem nebyl neurochirurg, ale neurolog, neměla na posouzení věci vliv. V části žaloby obsahující žádost o vyšetření, resp. konzultování stavu s lékařem, žalobce uvedl, že vyšetření požaduje u lékaře z oboru neurochirurgie nebo neurologie, což splněno bylo. Požadavek, aby se jednalo o neurochirurga, vznesl až poté, co se seznámil s hodnocením neurologa. Krajský soud vyšel ze skutečnosti, že neurologie je obor úzce související s neurochirurgií, a dospěl k závěru, že i neurolog je schopen posoudit stav pacienta po operaci páteře. K námitce, že neurochirurg by mohl navýšit procentní hodnocení dle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity, poznamenal, že k takovému hodnocení je primárně příslušný předseda posudkové komise a nikoliv požadovaný lékař z oboru neurochirurgie.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[6] První námitka směřovala proti nezákonnosti opravného posudku ze dne 11. 12. 2018, který vyhotovil posudkový lékař správního orgánu I. stupně.

[7] Další pochybení spatřoval ve skutečnosti, že krajský soud se spokojil se závěry posudkové komise MPSV v Plzni, jejímž členem byl neurolog, ačkoliv sám krajský soud požadoval, aby jejím členem byl lékař z oboru neurochirurgie. V tomto nesprávném obsazení tak spatřuje závažnou chybu či účelový postup žalované. Posudková komise MPSV v Plzni se navíc s požadavkem na lékaře z oboru neurochirurgie nijak nevypořádala. Krajský soud si měl vyžádat hodnocení neurochirurga k rentgenovým snímkům páteře a krční páteře, které stěžovatel navrhl jako důkazy. Tyto důkazy ale krajský soud nesprávně

pokračování

zamítl, jelikož je nebyl schopen posoudit. Nelze tvrdit, že je schopen práce, když z vyjádření neurochirurga, který prováděl zákroky na jeho páteři, vyplývá opak. Trvá na tom, že měl legitimní očekávání, že bude provedeno řádné a objektivní vyhodnocení jeho pracovní schopnosti, což v jeho případě může udělat jedině neurochirurg.

[8] Jak dříve doložil, v trvalé pracovní neschopnosti je již dva roky a za poslední čtyři roky byl schopen práce pouze několik dnů. Závěry posudkových komisí MPSV jsou tedy v rozporu s názorem jeho praktického lékaře. Jeho zdravotní stav se nadto stále zhoršuje, jak prokazují opakované operace krční páteře. Závěr, že pokles míry pracovní schopnosti byl hodnocen 70 % jen krátkodobě, je ničím nepodložený a neodpovídá jeho komplikacím. Navrhl proto, aby rozsudek krajského soudu byl zrušen.

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti ji navrhla zamítnout. Uvedla, že krajský soud vycházel ze skutkového stavu zjištěného ze správních spisů a z doplnění dokazování posudky. Posudky vyhotovily posudkové komise zasedající v řádném složení, stěžovatel byl při jejich jednání přítomen, k dispozici byla kompletní zdravotnická dokumentace i výsledek šetření, kterému se podrobil. Z formálního hlediska splňovaly všechny náležitosti. Krajský soud je proto považoval za důkaz osvědčující náležitě a řádně zjištěný skutkový stav k datu vydání napadeného rozhodnutí. Posudková komise MPSV v Českých Budějovicích vysvětlila, jak hodnotila posudky lékařů správních orgánů. Posudková komise MPSV v Plzni dovysvětlila určité skutečnosti, které při prvním jednání stěžovatel rozporoval. Zdravotní stav byl schopen posoudit i lékař z oboru neurologie, ostatně sám stěžovatel v žalobě požadoval právě vyšetření neurologem.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou, k níž nemá správní soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací na osoby, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob MPSV, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, č. 526/2005 Sb. NSS), jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci sociálního zabezpečení“). V posudku odborná lékařská komise hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a zachované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž v něm zaujímá i posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku či dalším trvání. Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán. Posudek, který se zpracovává v řízení o žalobě proti rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu či o přiznání invalidního důchodu pro invaliditu nižšího stupně, lze však považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková

komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem, vysvětlí důvod zániku nebo snížení stupně invalidity a tyto posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, nemůže správní soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003 - 61, č. 800/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004 - 58).

[13] Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku - srov. rozsudek NSS ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, č. 511/2005 Sb. NSS, nebo rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 - 24), případně – namítal-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise).

[14] Dle § 16b odst. 1 zákona o organizaci sociálního zabezpečení jsou posudkové komise MPSV nejméně tříčlenné. Předsedou posudkové komise může být jen lékař. Předseda posudkové komise a tajemník posudkové komise jsou vždy zaměstnanci zařazení k výkonu práce na ministerstvu; tajemník je členem posudkové komise. Dalšími členy posudkové komise jsou odborní lékaři jednotlivých klinických oborů.

[15] Stěžovatelem uplatněná námitka nezákonnosti opravného posudku vydaného lékařem správního orgánu I. stupně byla zjevně opožděná, jelikož byla uplatněna až po lhůtě pro podání žaloby, jak správně konstatoval již krajský soud. Ten se k této námitce dostatečně vyjádřil v bodě 32. rozsudku. Nepřihlédl k ní pro její zjevnou opožděnost, jelikož nebyla uplatněna v žalobě, nýbrž až při ústním jednání. V žalobě byl opravný posudek uveden pouze jako důkazní návrh, nebyla však proti němu vznesena žádná žalobní námitka.

[16] S námitkou nesprávného obsazení posudkové komise MPSV v Plzni se krajský soud vypořádal v bodě 21. rozsudku, ve kterém vysvětlil, z jakého důvodu skutečnost, že v posudkové komisi byl lékař z oboru neurologie místo lékaře z oboru neurochirurgie, kterého krajský soud původně požadoval, neměla vliv na posouzení projednávané věci. Neurochirurgie a neurologie jsou lékařské obory, které spolu úzce souvisí, jelikož obě spadají pod tzv. neurovědy (vědy zkoumající nervovou soustavu), obě se zabývají onemocněním mozku a páteře. Z námitek proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně i ze samotné žaloby vyplývá skutečnost, že stěžovatel nesouhlasil s rozhodnutím bez vyjádření lékaře z oboru neurochirurgie nebo neurologie. V této námitce tak nebylo specifikováno, že by posuzování jeho zdravotního stavu mohl provést jedině neurochirurg. Tuto námitku poprvé vznesl až při ústním jednání před krajským soudem, jelikož nesouhlasil s hodnocením neuroložky z posudkové komise MPSV v Českých Budějovicích. Samotný nesouhlas s hodnocením ale nezakládá důvodnost této námítky. K možnému účelovému postupu žalované je třeba uvést, že složení posudkových komisí MPSV nijak ovlivnit nemohla. Složení obou posudkových komisí MPSV navíc odpovídalo zákonným požadavkům uvedeným v § 16b odst. 1 zákona o organizaci sociálního zabezpečení, jelikož

pokračování

byly v obou případech složeny z předsedy komise – lékaře, odborného lékaře a tajemnice. NSS se tak ztotožňuje se závěrem krajského soudu ohledně dostatečného složení posudkové komise MPSV v Plzni.

[17] K námitce ohledně závěru, že míra poklesu stěžovatelovy pracovní schopnosti byla hodnocena 70 % pouze krátkodobě, je třeba uvést, že tento závěr krajského soudu vychází z posudku vypracovaného posudkovou komisí MPSV v Českých Budějovicích, která jej vyvodila z průběžných hodnocení stěžovatelova zdravotního stavu v letech 2009–2018, přičemž míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena na 70 % pouze v hodnocení ze dne 12. 5. 2010 a následným hodnocením ze dne 1. 6. 2011 byla snížena na 35 % míry poklesu pracovní schopnosti (č. 1. 34 soudního spisu). Dalšími hodnoceními došlo ke změně invalidity na II. stupeň a míra poklesu pracovní schopnosti byla určena na 60 %, což se shoduje i s hodnocením v posudcích, které si nechal zpracovat krajský soud.

[18] NSS na základě posudků vypracovaných posudkovými komisemi MPSV v rámci řízení před krajským soudem stejně jako posudku vypracovaného žalovanou dospěl k závěru, že zdravotní stav stěžovatele posoudily komplexně na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím. Jak posudek žalované, tak posudky vypracované posudkovými komisemi MPSV se shodují ve stanovení klinické diagnózy stěžovatelova onemocnění uvedené v kapitole XIII. oddílu E položce 1d) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity i ve stanovení 60 % míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Již posudková komise MPSV v Českých Budějovicích uvedla, že hodnotí procentní pokles pracovní schopnosti dle právních předpisů k datu vydání rozhodnutí žalované, na rozdíl od neurochirurgů, kteří se vyjadřovali k pracovní zátěži po několika měsících od poslední operace. Srovnávací posudek vypracovaný posudkovou komisí MPSV v Plzni do svého posuzování zahrnul předložené lékařské zprávy, nebylo tedy nutné je provést jako samostatné důkazy. Společně s dřívějším posudkem posudkové komise MPSV v Českých Budějovicích tak srovnávací posudek vypracovaný posudkovou komisí MPSV v Plzni splnil všechny náležitosti, které jsou uvedeny v § 7 vyhlášky o posuzování invalidity. I podle NSS tak měly posudkové komise MPSV za daného skutkového stavu dostatečné podklady k tomu, aby mohly zdravotní postižení posoudit úplně a objektivně.

[19] Tvrdí-li stěžovatel, že jeho zdravotní stav je závažnějšího charakteru, než jak jej popisují posudky, NSS odkazuje na svůj rozsudek ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46, podle něhož představy žalobců o závažnosti zdravotního stavu nejsou způsobilé zpochybnit závěry učiněné posudkovými lékaři. Pouhý výčet obtíží, kterými dle svého subjektivního názoru trpí, bez zjištění rozporu v posouzení zdravotního stavu provedeného posudkovými lékaři žalované nebo posudkovými komisemi MPSV nemůže představovat relevantní argumentaci zpochybňující závěry krajského soudu.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek krajského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[21] Výroky o náhradě nákladů řízení se opírají o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, avšak podle § 60 odst. 2 s. ř. s. nelze přiznat náhradu nákladů řízení správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2020

JUDr. Radan Malík
předseda senátu